

LIETUVOS VALSTYBĖS KONSTITUCIJA.

Vardan Dievo Visagalio, Lietuvos Tauta, dėkingai minėdama garbingas savo sūnų pastangas ir kilnias aukas, Tėvynei išvaduoti padarytas, atstačius nepriklausomą savo Valstybę, ir norėdama nutiesti tvirtus demokratingus jos nepriklausomam gyvenimui pagrindus, sudaryti sąlygas teisingumui ir teisėtumui tarpti, ir patikrinti visų piliečių lygybę, laisvę ir gerovę, o žmonių darbui ir dorai tinkamą Valstybės globą, per savo įgaliotus atstovus, susirinkusius į Steigiamąjį Seimą, 1922 metų rugpiūčio mėnesio 1 dieną priėmė šią

Lietuvos Valstybės Konstituciją.

I. Bendrieji dėsniai.

1 §.

Lietuvos Valstybė yra nepriklausoma demokratinė Respublika.
Suvereninė Valstybės Valdžia priklauso Tautai.

2 §.

Valstybės Valdžią vykdo Seimas, Vyriausybė ir Teismas.

3 §.

Lietuvos Valstybėje neturi galios joks įstatymas, priešingas Konstitucijai.

4 §.

Lietuvos teritorijos sienos gali būti keičiamos tik įstatymo keliu.

5 §.

Administracinį Lietuvos teritorijos padalinimą nustato įstatymas.

Dėl vietos gyventojų reikalų ypatingumo iš atskirų Lietuvos sričių gali būti sudaryti autonominiai vienetai, kurių sienas ir teises nustato įstatymas.

6 §.

Valstybės kalba – lietuvių kalba. Vietinių kalbų vartojimą nustato įstatymas.

7 §.

Valstybės spalvos: geltona – žalia – raudona. Valstybės ženklas – baltas Vytis raudoname dugne.

II. Lietuvos piliečiai ir jų teisės.

8 §.

Pilietybės teisė įgyjama ir jos nustoja einant atitinkamu pilietybės įstatymu.

Svetimos valstybės pilietis gali būti priimtas Lietuvos pilietybėn, jeigu jis yra išgyvenęs Lietuvoje ne mažiau kaip dešimt metų.

9 §.

Niekas negali būti kartu Lietuvos ir kurios kitos valstybės pilietis.

10 §.

Visi Lietuvos piliečiai, vyrai ir moters, yra lygūs prieš įstatymus. Negali būti teikiama ypatingų privilegijų nei mažinama teisių piliečiui dėl jo kilmės, tikėjimo, tautybės.

11 §.

Piliečio asmuo neliečiamas. Traukti pilietis tieson galima tik įstatymuose nurodytais atsitikimais ir tvarka. Pilietis gali būti suimtas arba jo laisvė suvaržyta tik užtikus jį nusikalstamąjį darbą bedarantį arba teismo valdžios organo nutarimu. Suimtajam piliečiui turi būti ne ilgiau kaip per 48 valandas įteiktas nutarimas dėl jo suėmimo ir nurodytas suėmimo pagrindas. Negavęs šio nutarimo suimtas tuojau paleidžiamas.

12 §.

Piliečio butas neliečiamas. Įeiti į butą ir daryti jame kratą galima tik įstatyme nurodytais atsitikimais ir tvarka.

13 §.

Pilietis turi tikėjimo ir sąžinės laisvę.

Priklausymas kuriai tikybai arba išpažinimas pasaulėžiūros negali būti pagrindu nusikaltimui pateisinti ar atsisakyti nuo viešųjų pareigų.

14 §.

Piliečiui laiduojama korespondencijos ir susižinojimo paštu, telefonu, telegrafu paslaptis. Išimtis gali būti daroma įstatyme nurodytais atsitikimais.

15 §.

Piliečiams laiduojama žodžio ir spaudos laisvė. Ši laisvė galima suvaržyti tik įstatyme nurodytais atsitikimais, kada tai yra reikalinga dorai ar valstybės tvarkai apsaugoti.

16 §.

Piliečiams pripažįstama laisvė daryti įstatyme nurodyta tvarka susirinkimus be ginklo ir neardant viešosios ramybės.

17 §.

Piliečiams laiduojama draugijų ir sąjungų laisvė, jei jų tikslai ir vykdomosios priemonės nėra priešingos baudžiamiesiems įstatymams.

18 §.

Einančio savo pareigas valdininko nuskriaustas pilietis turi teisės įstatyme nurodyta tvarka traukti jį teisman be jo vyresnybės leidimo ar sutikimo ir ieškoti nuostolių atlyginimo.

19 §.

Kiekvienas pilietis turi peticijos į Seimą teisę.

20 §.

Piliečiai turi įstatymų iniciatyvos teisę: 25 tūkstančiai piliečių, turinčių teisės rinkti į Seimą, gali pateikti Seimui įstatyme nurodyta tvarka įstatymo sumanymą, kurį Seimas privalo svarstyti.

21 §.

Nuosavybės teisė saugojama. Piliečių turtas galima nusavinti įstatymo keliu tik viešajam reikalui esant

III. Seimas.

22 §.

Seimą sudaro Tautos atstovai.

23 §.

Atstovai renkami visuotintu, lygiu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu, proporcingąja rinkimų sistema. Rinkimų tvarką ir atstovų skaičių nustato įstatymas.

24 §.

Rinkti atstovus į Seimą turi teisės pilnateisiai Lietuvos piliečiai, vyrai ir moters, turintieji ne mažiau kaip 21 metus amžiaus, o būti renkamiems – turintieji ne mažiau kaip 24 metus amžiaus.

25 §.

Seimas renkamas trejiems metams.

Kai Valstybė veda karą, arba kai daugiau kaip pusėje jos teritorijos yra įvesta karo padėtis, Respublikos Prezidentas tam tikru aktu gali pailginti Seimo laiką, kuriam jis yra išrinktas. Toks Respublikos Prezidento aktas yra reikalingas Seimo patvirtinimo.

26 §.

Naujojo Seimo rinkimai turi įvykti prieš pasibaigiant senojo Seimo kadencijai. Naujojo Seimo rinkimų dieną skelbia Respublikos Prezidentas.

Naujojo Seimo kadencija prasideda kuomet baigiasi senojo Seimo kadencija.

Seimas susirenka ne vėliau kaip po 30 dienų jo rinkimams pasibaigus. Dieną Seimui susirinkti skiria Respublikos Prezidentas.

27 §.

Seimas leidžia įstatymus, įstatymų skelbimo tvarką ir jų įsiteisėjimo laiką nustato atskiras įstatymas.

28 §.

Seimas prižiūri Vyriausybės darbus, duodamas jai paklausimų bei interpeliacijų ir skirdamas revizijas.

29 §.

Seimo tvirtinimo yra reikalingi Valstybės biudžetas ir jo išpildymas.

30 §.

Seimas tvirtina šias Vyriausybės daromas Valstybės sutartis: taikos sutartis, Valstybės teritorijos įgijimo, išsižadėjimo ar perleidimo sutartis, prekybos sutartis su kitomis valstybėmis, užsienio paskolas, sutartis, kurios visai ar dalinai naikina arba pakeičia esamuosius įstatymus, sutartis, kurios uždeda pareigų Lietuvos piliečiams, sutartis, kurios nustato tiesiogines arba netiesiogines monopolijos arba nusavinimo teises.

31 §.

Seimo kompetencijoje yra pradėti ar baigti karas.

Karo veiksmai gali būti pradėti be Seimo, kai priešininko šalis paskelbia Lietuvai karą, arba kai priešininkai, karo nepaskelbę, yra peržengę Lietuvos sieną.

32 §.

Kilus karui, ginkluotam sukilimui ar kitokiems pavojingiems neramumams Valstybėje, Ministerių Kabinetai pasiūlius, Respublikos Prezidentas gali visoje Valstybėje arba tam tikrose jos dalyse įvesti

karo arba kitą kurią nepaprastą padėtį, laikinai sustabdyti konstitucines piliečių teisių garantijas (11, 12, 14, 15, 16, 17 §§) ir imtis priemonių pavojui atremti ar pašalinti, vartojant ir ginkluotą pajėgą, ir tuo pat metu apie visa tai turi pranešti Seimui, kuris tą Vyriausybės žingsnį tvirtina arba atmeta.

33 §.

Seimas renka sau Pirmininką ir kitus Prezidiumo narius.

Seimas priima savo darbui statutą, kuris turi įstatymo galios.

34 §.

Seimo posėdžiai šaukiami Seimo nustatyta tvarka. Seimo Pirmininkas privalo sušaukti Seimą, jei tereikalauja Respublikos Prezidentas arba $\frac{1}{4}$ dalis atstovų.

35 §.

Kiekvienas atstovas, pradėdamas eiti savo pareigas, prisiekia arba iškilmingai pasižada būti ištikimas Lietuvos Respublikai, saugoti jos įstatymus ir sąžiningai vykdyti Tautos atstovo įgaliojimus.

Atstovas, kuris atsisako prisiekti ar pasižadėti, arba kuris prisiekia ar pasižada lygtinai, nustoja atstovo įgaliojimų.

36 §.

Atstovai vadovaujasi tik savo sąžine ir negali būti jokių mandatų varžomi.

37 §.

Atstovas dėl savo kalbų, pasakytų pareigas einant, negali būti teismo baudžiamas, tačiau už garbės įžeidimą gali būti traukiamas atsakomybėn paprastąja tvarka.

38 §.

Atstovo asmuo neliečiamas. Atstovą suimti galima tiktai Seimui sutikus, išskyrus tuos atsitikimus, kada atstovas yra užtiktas nusikaltimo vietoje (in flagranti).

Apie atstovo suėmimą ir suėmimo pamatą tokiu atsitikimu ne vėliau kaip po 48 valandų pranešama Seimo Pirmininkui, kuris praneša apie tai Seimui jo artimiausiame posėdyje. Seimas gali suimtąjam atstovui grąžinti laisvę.

39 §.

Atstovai turi teisės nemokamai važinėti visais Lietuvos geležinkeliais.

Atstovai už savo darbą gauna atlyginimą, kurį nustato įstatymas.

IV. Vyriausybė.

40 §.

Vyriausbę sudaro Respublikos Prezidentas ir Ministerių Kabinetas.

41 §.

Respublikos Prezidentą renka Seimas.

Respublikos Prezidentas renkamas slaptu balsavimu absoliutine atstovų balsų dauguma. Jei du kartu balsuojant nei vienas kandidatas negautų absoliutinės atstovų balsų daugumos, tad Respublikos Prezidentas renkamas iš dviejų kandidatų, gavusių daugiausia balsų, ir išrinktu laikomas tas, kuris gaus daugiau balsų. Jei abu kandidatu gautų lygų skaičių balsų, išrinktu laikomas vyresnio amžiaus kandidatas.

42 §.

Respublikos Prezidentas, pradėdamas eiti savo pareigas, prisiekia arba iškilmingai pasižada visomis savo pajėgomis rūpintis Respublikos ir Tautos gerove, saugoti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai eiti savo pareigas ir būti visiems lygiai teisingas.

43 §.

Respublikos Prezidentu gali būti renkamas kiekvienas Lietuvos pilietis, kuris gali būti renkamas atstovu į Seimą ir yra ne jaunesnis kaip 35 metų.

44 §.

Respublikos Prezidentas yra renkamas trejiems metams.

Respublikos Prezidentas eina savo pareigas ligi bus išrinktas kitas.

Respublikos Prezidentas gali būti Seimo atstatytas □ visų atstovų balsų dauguma.

Tas pats asmuo negali būti renkamas Respublikos Prezidentu daugiau kaip dviem trimečiams paeiliui.

45 §.

Respublikos Prezidentui išvažiavus iš Valstybės sienų arba susirgus ir laikinai nebegalint eiti pareigų, jį pavaduoja Seimo Pirmininkas.

Respublikos Prezidentui atsistatydinus, jį atstačius, jam mirus arba susirgus ligi nebegalint daugiau eiti savo pareigų, yra renkamas kitas, tam laikui, kuris liko senojo Respublikos Prezidento neatprezidentautas.

46 §.

Respublikos Prezidentas atstovauja Respublikai, akredituoja pasiuntinius ir priima svetimų valstybių pasiuntinius.

47 §.

Respublikos Prezidentas kviečia Ministerį Pirmininką, paveda jam sudaryti Ministerių Kabineta, tvirtina sudarytą ir priima Ministerių Kabineto atsistatydinimą.

48 §.

Respublikos Prezidentas skiria ir atleidžia Valstybės Kontrolierių.
Valstybės Kontrolierius atsako Seimui, ir atsistatydina, Seimui išreiškus jam nepasitikėjimą.

49 §.

Respublikos Prezidentas skiria ir atleidžia Respublikos valdininkus, kurių skyrimas ir atleidimas įstatymų yra jam pavestas.

50 §.

Respublikos Prezidentas skelbia įstatymus.

Seimo priimtieji įstatymai Respublikos Prezidento skelbiami per 21 dieną, skaitant nuo įstatymo įteikimo dienos.

Respublikos Prezidentas turi teisės per 21 dieną, skaitant nuo įstatymo įteikimo dienos, grąžinti Seimui su savo pastabomis Seimo priimtąjį įstatymą antrą kartą apsvarstyti. Jei po to Seimas antru svarstymu priima tą patį įstatymą absoliutine visų atstovų balsų dauguma, tad Respublikos Prezidentas privalo jį paskelbti.

Jei Seimas □ visų atstovų balsais pripažįsta įstatymo paskelbimą esant skubotą, tad Respublikos Prezidentas neturi teisės grąžinti jį Seimui antrą kartą svarstyti.

51 §.

Respublikos Prezidentas turi bausmės dovanojimo teisę.

Dovanoti bausmę Ministeriams, kurie yra nusmerkti dėl tarnybos nusikaltimų, Respublikos Prezidentas gali tik Seimui sutikus.

52 §.

Respublikos Prezidentas turi teisės paleisti Seimą.

Naujam Seimui susirinkus, Respublikos Prezidentas perrenkamas.

Naujojo Seimo rinkimai privalo įvykti ne vėliau kaip po 60 dienų Seimą paleidus. Naujojo Seimo kadencija prasideda nuo jo rinkimų dienos.

53 §.

Respublikos Prezidentas yra vyriausias visų Respublikos ginkluotų pajėgų viršininkas.

Už Respublikos ginkluotų pajėgų tvarkymą ir vadovavimą joms atsako Seimui Ministerių Kabinetas ar atitinkamas Ministeris.

Karo metu, Ministerių Kabinetai pasiūlius, Respublikos Prezidentas skiria Vyriausiąjį Kariuomenės Vadą.

54 §.

Respublikos Prezidentas turi teisės dalyvauti Ministerių Kabineto posėdžiuose ir juose pirmininkauti, ir reikalauti iš Ministerių Kabineto ar atskirų Ministerių pranešimų raštu apie jų darbą.

55 §.

Visi Respublikos Prezidento aktai, kad turėtų galios, privalo turėti Ministerio Pirmininko arba atatinamo Ministerio parašą. Atsakomybė už aktą tenka jį pasirašiusiam Ministeriui.

56 §.

Ministerių Kabinetas sudaromas iš Ministerio Pirmininko ir kitų Ministerių. Ministerių skaičių ir jų darbų paskirstymą nustato įstatymas.

57 §.

Ministeris Pirmininkas pristato pasirinktus Ministerius Respublikos Prezidentui patvirtinti. Ministerius atleidžia Respublikos Prezidentas.

58 §.

Pradėdami eiti savo pareigas, Ministeriai prisiekia arba iškilmingai pasižada bešališkai ir sąžiningai eiti savo pareigas ir pildyti Konstituciją bei įstatymus.

59 §.

Ministerių Kabinetas atsako solidarlingai Seimui už bendrą Vyriausybės politiką, o kiekvienas Ministeris skyrium atsako Seimui už savo darbą jam pavestose valdymo srityje.

Ministeriai turi turėti Seimo pasitikėjimą. Ministerių Kabinetas ir kiekvienas Ministeris turi atsistatydinti, jei Seimas stačiai pareiškia jiems nepasitikėjimą.

60 §.

Ministerių Kabinetas ruošia ir pristato Seimui įstatymų sumanymus.

Ministeriai, pasilikę mažumoje, spręsdami Ministerių Kabinete įstatymų sumanymus, turi teisės savo atskirą nuomone ir jos pagrindus išdėstyti raštu, kuris įduodamas Seimui drauge su Ministerių Kabineto įnešamuoju sumanymu.

61 §.

Ministerių Kabinetas vykdo Respublikos Konstituciją ir įstatymus, veda Respublikos vidaus ir

užsienio politiką, saugoja Respublikos teritorijos neliečiamybę ir vidaus tvarką.

62 §.

Ministerių Kabineto posėdžiuose turi teisės dalyvauti patariamuoju balsu Valstybės Kontrolierius.

63 §.

Iškelti Respublikos Prezidentui, Ministeriui Pirmininkui ar kitam kuriam Ministeriui baudžiamąją bylą dėl jų tarnybos nusikaltimų ar dėl Valstybės išdavimo turi teisės tik Seimas absoliutine visų atstovų balsų dauguma.

Iškeltą bylą sprendžia Aukščiausiasis Lietuvos Teismas.

V. Teismas.

64 §.

Teismas sprendžia eidamas įstatymais Respublikos vardu.

65 §.

Teismo sprendimas negali būti keičiamas arba naikinamas kitaip, kaip tik teismo, įstatymuose nurodyta tvarka.

Amnestija teikiama įstatymų keliu.

66 §.

Teismų organizaciją, kompetenciją ir jurisdikciją nustato įstatymas.

67 §.

Aukščiausiasis Teismas visai Respublikos teritorijai tėra vienas.

68 §.

Teismas sprendžia administracijos įsakymų teisėtumą.

69 §.

Teismas visiems piliečiams yra lygus. Karius dėl tarnybos nusikaltimų teisia tam tikri teismai. Ypatingieji teismai gali būti steigiami tik karo metu arba karo padėčiai esant.

VI. Vietos savivaldybė.

70 §.

Valsčiams ir miestams laiduojama savivaldybės teisė įstatymų ribose.

Vietos savivaldybės organų rinkimų pagrindan dedama visuotinis, lygus, tiesus ir slaptas balsavimas.

71 §.

Savivaldybės organai rūpina Valstybės vietos valdymo reikalus įstatymuose nurodyta tvarka.

Jie turi teisės uždėti mokesnių vietos savivaldybės reikalams, eidami tam tikrais mokesnių įstatymais.

72 §.

Vyriausybė prižiūri, kad vietos savivaldybės organai eitų savo pareigas, ir kad jų darbas nebūtų priešingas Valstybės įstatymams.

Vietos savivaldybės organų ginčo bylas su Vyriausybės organais galutinai sprendžia teismas.

VII. Tautinių mažumų teisės.

73 §.

Tautinės piliečių mažumos, kurios sudaro žymią piliečių dalį, turi teisės įstatymų ribose autonomingai tvarkyti savo tautinės kultūros reikalus – liaudies švietimą, labdarybę, savitarpinę pagalbą – ir šiems reikalams vesti įstatyme nurodyta tvarka renka atstovaujamus organus.

74 §.

Minėtos 73 § tautinės mažumos turi teisės, eidamos tam tikrais įstatymais, apkrauti savo narius mokesniais tautinės kultūros reikalams ir naudojasi teisinga dalimi sumų, kurios Valstybės ir savivaldybių yra skiriamos švietimo ir labdarybės reikalams, jei šių reikalų netenkina bendros Valstybės ir savivaldybės įstaigos.

VIII. Respublikos gynimas.

75 §.

Visi Respublikos piliečiai dalyvauja jos teritorijos gynime įstatymuose nurodyta tvarka.

76 §.

Respublikai ginti organizuojamos ginkluotos pajėgos. Ginkluotų pajėgų organizaciją, komplektavimo būdus, rūšį ir tarnybos laiką nurodo įstatymas.

77 §.

Tų karių šeimoms ir patiems kariams, kurie eidami karo tarnybą nustojo savo sveikatos arba gyvybės, laiduojama valstybės globa ir aprūpinimas.

IX. Švietimo reikalai.

78 §.

Vaikų auklėjimas yra tėvų aukščiausia teisė ir natūralinė pareiga.

79 §.

Mokyklas steigia Valstybė, savivaldybės, visuomenės organizacijos ir atskiri asmenys. Visos mokyklos yra Valstybės priežiūroje įstatymų nurodytose ribose.

80 §.

Religijos mokymas mokyklose yra privalomas, išskyrus mokyklas, įsteigtas vaikams, kurių tėvai nepriklauso jokiai tikybinei organizacijai. Religijos privalo būti mokoma pagal reikalavimus tos tikybinės organizacijos, kuriai priklauso mokinys.

81 §.

Pradžios mokslas yra privalomas. Privalomojo pradžios mokslo įvedimo laiką ir tvarką nurodo įstatymas.

Pradžios mokslas Valstybės arba savivaldybių laikomose mokyklose yra nemokamas.

82 §.

Privatinės konfesinės mokyklos, jei jos išpildo įstatymų nustatytą programos minimumą, gauna iš Valstybės Išdo švietimo reikalams skiriamą biudžeto dalį, kuri atitinka, oficialiniai priklausančių tai tikybinei organizacijai, kurios mokslu tos mokyklos vedamos, Lietuvos piliečių ir mokinių skaičiui.

X. Tikybos ir kulto dalykai.

83 §.

Visoms esamoms Lietuvoje tikybinėms organizacijoms Valstybė lygiai pripažįsta teisės tvarkytis taip, kaip jų kanonai arba statutai reikalauja, laisvai skelbti savo tikėjimo mokslą ir atlikti savo kulto apeigas, steigti ir tvarkyti savo kulto namus, mokyklas, auklėjimo ir labdarybės įstaigas, steigti vienuolynus, tikybinės kongregacijas, brolijas, uždėti savo nariams mokesnių tikybinių organizacijų reikalams, įgyti kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą ir jį valdyti.

Tikybinės organizacijos turi Valstybėje juridinio asmens teisių.

Dvasininkai yra atleidžiami nuo karinės prievolės.

84 §.

Valstybė pripažįsta naujai atsirandančias tikiybines organizacijas, jei jų tikėjimo bei doros mokslas ir statutai neprieštarauja viešajai tvarkai ir dori.

Tokių organizacijų atsiradimo ir gyvavimo sąlygas nurodo įstatymas.

85 §.

Gimimo, jungtųjų ar mirimo aktai, daromi tikinčiųjų pas jų dvasininkus, jei jie atitinka įstatyme nurodytai formai, turi Lietuvoje juridinės galios, ir piliečiai nėra verčiami tų aktų kartoti kitoje įstaigoje.

86 §.

Sekmadenius ir kitas Valstybės pripažintas šventes įstatymai saugoja, kaip poilsio ir dvasios pakilimo dienas.

87 §.

Kariams turi būti suteikta laisvo laiko savo tikiybės pareigoms atlikti.

Ligoninėse, kalėjimuose ir kitose viešose įstaigose laikomiems žmonėms turi būti duodama galimybės savo tikiybės pareigoms atlikti.

XI. Valstybės ekonominės politikos pagrindai.

88 §.

Visose ūkio srityse kiekvienam piliečiui laiduojama darbo ir iniciatyvos laisvė. Ši laisvė tegali būti suvaržyta įstatymo keliu, esant viešajam reikalui.

Ūkio gyvenimas yra tvarkomas taip, kad kiekvienas pilietis turėtų darbo.

89 §.

Atskiroms ūkio sritims įstatymai laiduoja tam tikrą savivaldybę. Įstatymų keliu steigiami žemės ūkio, prekybos ir pramonės, darbo ir kitokie rūmai, kurių bendradarbiavimą su Valstybės Valdžia, normuojant ūkio gyvenimą, nurodo įstatymas,

90 §.

Žemės valdymo pagrindan dedamas privatinės nuosavybės dėsni.

Valstybei paliekama teisės reguliuoti žemės valdymą taip, kad būtų sudarytos tinkamos sąlygos taisyklingai žemės ūkio gamybai, ypačiai smulkiajam ir vidutiniam žemės ūkiui tarpti.

Dvarai parceliuojami įstatymuose nurodyta tvarka.

XII. Valstybės finansai.

91 §.

Uždėti gyventojams mokesnių, skirti Valstybės Išdo išlaidų, užtraukti vidaus paskolą ar išleisti popierinius pinigus tegalima įstatymų keliu.

92 §.

Valstybės pajamų ir išlaidų, turto bei skolų ir atskaitomybės prižiūri Valstybės Kontrolierius.

93 §.

Valstybės Kontrolierius kas metai paruošia praėjusių metų Valstybės biudžeto vykdymo apyskaitą ir ne vėliau kaip ligi spalio mėnesio 15 dienos patiekia ją Seimui.

94 §.

Ministerių Kabinetas kas metai paruošia visų Valstybės pajamų ir išlaidų sąmatą naujiems metams ir ne vėliau kaip ligi spalio mėnesio 15 dienos patiekia ją Seimui patvirtinti.

95 §.

Valstybės pajamų ir išlaidų sąmatos didumas yra nustatomas įstatymų keliu kas metai kiekvieniems metams skyrium prieš prasidedant biudžeto metams.

96 §.

Biudžeto metai prasideda sausio mėnesio 1 dieną, baigiasi – gruodžio mėnesio 31 dieną.

XIII. Socialinė apsauga.

97 §.

Žmogaus darbo pajėga yra tam tikrų įstatymų saugojama ir globojama.

Valstybė saugoja atskirais įstatymais darbininką ligoje, senatvėje, nelaimingais atsitikimais ir darbo trūkstant.

98 §.

Šeimyninio gyvenimo pamatas yra moterystė. Jos pagrindan dedama abiejų lyčių teisių lygybė.

Tam tikrais įstatymais saugojama ir palaikoma šeimos sveikata ir socialinė gerovė.

Motinystė yra ypatingoje Valstybės globoje.

99 §.

Visuomenės dora ir sveikata yra saugojama tam tikrų įstatymų.

100 §.

Visų laipsnių mokyklos yra visiems lygiai prieinamos.

101 §.

Blaivybei palaikyti valsčiaus piliečių visuma turi teisės spręsti dėl svaigiųjų gėrimų pardavinėjimo įstaigų laikymo savo gyvenamajame rajone.

XIV. Konstitucijos keitimas ir papildymas.

102 §.

Konstitucijos pakeitimo arba papildymo sumanymą turi teisės iškelti Seimas, Vyriausybė arba 50 tūkstančių piliečių, turinčių teisės rinkti į Seimą.

103 §.

Iškeltąjį Konstitucijos pakeitimo arba papildymo sumanymą priima Seimas $\frac{3}{5}$ visų atstovų balsų dauguma.

Seimo priimtas Konstitucijos pakeitimas ar papildymas atiduodamas spręsti Tautai visuotinio balsavimo keliu, jei per tris mėnesius nuo jo paskelbimo dienos to pareikalaus Respublikos Prezidentas, arba $\frac{1}{4}$ dalis visų atstovų, arba 50.000 piliečių, turinčių teisės rinkti į Seimą. Seimo priimtas Konstitucijos pakeitimas ar papildymas, dėl kurio tokio reikalavimo nebus patiekta, įgyja galios po trijų mėnesių nuo jo paskelbimo dienos.

Seimo priimtas Konstitucijos pakeitimas ar papildymas laikomas yra Tautos atmetu, jei balsavime dalyvavo ne mažiau kaip pusė visų turinčių teisės balsuoti piliečių ir prieš pakeitimą ar papildymą pasisakė ne mažiau kaip pusė balsavime dalyvavusių piliečių.

Konstitucijos pakeitimas ar papildymas, kurį Seimas priima $\frac{4}{5}$ visų atstovų balsų dauguma, įgyja galios nuo jo paskelbimo dienos.

XV. Įvedamieji nuostatai.

104 §.

Šią Konstituciją paskelbus, Steigiamasis Seimas palieka Seimo vietoje ligi bus išrinktas Seimas.

Pirmojo Seimo kadencija prasideda nuo jo rinkimų dienos.

Pirmojo Seimo rinkimų dieną skiria Respublikos Prezidentas, žiūrėdamas, kad ji būtų ne vėliau kaip po trijų mėnesių nuo Konstitucijos paskelbimo dienos.

105 §.

Steigiamojo Seimo Pirmininkas eina Respublikos Prezidento pareigas ligi bus išrinktas Respublikos Prezidentas.

Nuo Konstitucijos įsigalėjimo dienos jam priklauso visos Konstitucijoje Respublikos Prezidentui duotos teisės.

106 §.

Veikusiai Lietuvoje ligi šios Konstitucijos paskelbimo dienos įstatymai, kurie šiai Konstitucijai neprieštarauja ir nebus panaikinti ar pakeisti šios Konstitucijos nurodytu įstatymų leidinio keliu, palieka galioje.

107 §.

Laikinoji Lietuvos Valstybės Konstitucija nustoja galios.

108 §.

Ši Lietuvos Valstybės Konstitucija įgyja galios nuo jos paskelbimo dienos.

A. Stulginskis

Einąs Respublikos Prezidento Pareigas
Steigiamojo Seimo Pirmininkas.

Galvanauskas
Ministeris Pirmininkas.

V. Jurgutis
Užsienio Reikalų Ministeris

V. Karoblis
Teisingumo Ministeris

J. Dobkevičius
Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministeris

P. Juodakis
Švietimo Ministeris

J. Aleksa
Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų Ministeris

K. Oleka
Vidaus Reikalų Ministeris

Majoras Sližys
Krašto Apsaugos Ministeris

B. Tomaševičius
L. e. Susisiekimo Ministerio p.

M. Soloveičikas
Ministeris Žydų Reikalams

D. Siemaška
L. e. Ministerio Gudų Reikalams p.

Kaunas, 1922 m. rugpiūčio mėn. 6 d.